

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педагогіки та психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Міжнародного гуманітарного
університету д.ю.н., професор

Костянтин ГРОМОВЕНКО

«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ І ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

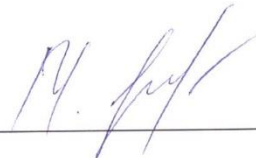
Галузь знань	<u>05 «Соціальні і поведінкові науки»</u>
Спеціальність	<u>053 «Психологія»</u>
Назва освітньої програми	<u>Психологія</u>
Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський) рівень вищої освіти</u>

Одеса - 2024 рік

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології № 1 від 29 серпня 2024 року.

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
професор кафедри педагогіки та психології д.п.н., професор Єрмакова Світлана Станіславівна	0982101888	ermakovasvitlana2011@ukr.net

Завідувач кафедри педагогіки та психології к.п.н., доцент

Наталя МЕЛЕНЧУК

Гарант освітньої програми
к.п.н., доцент

Наталя МЕЛЕНЧУК

Узгоджено
Начальник навчального відділу

Лариса РАЙЧЕВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4 Загальна кількість годин – 120	Галузь - 05 «Соціальні і поведінкові науки» Спеціальність – 053 «Психологія»	обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	
		1-й	
		Лекції	
Мова навчання – українська	Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень вищої освіти	14 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота та індивідуальні завдання	
		78 год.	108 год.
		Вид контролю:	
		іспит	іспит

Нові завдання, поставлені Законом України «Про вищу освіту» перед вищою школою, вимагають пошуку шляхів вдосконалення навчального процесу у вищій школі. Перехід до реалізації нової парадигми вищої освіти означає оновлення всіх її сторін: змісту, форм організації, методів і засобів навчання, а найважливіше – підготовки науково-педагогічних працівників. Навчальна дисципліна **«Психологія і педагогіка вищої школи»** передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної та прикладної професійної підготовки фахівців, їхньої готовності до викладацької діяльності, зокрема: опанування системою знань про закономірності освітнього процесу, професійної підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі освіти відповідно до вітчизняних та європейських стандартів; основи управління педагогічним процесом у вищому навчальному закладі; форми, методи і засоби формування особистості майбутнього фахівця; професійно-педагогічну діяльність викладача вищої школи, розвиток професійно-педагогічних умінь.

Метою вивчення навчальної дисципліни **«Психологія і педагогіка вищої школи»** є забезпечення студентів магістерського рівня вищої освіти теоретичними знаннями і практичними навичками вирішення складних фахових завдань (практичних та дослідницьких), формування здатності впливати на індивідуальні та соціально-психологічні явища вищої школи.

Передумови для вивчення дисципліни. Вивченню даної дисципліни передують вивчення предметів першого (бакалаврського) освітнього рівня. Для вивчення даного курсу здобувачам необхідні знання з дисциплін: загальна психологія, педагогічна та вікова психологія, методика викладання психології, історія психології, експериментальна психологія, психодіагностика, соціальна психологія.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Психологія і педагогіка вищої школи» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки, проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Фахові компетентності спеціальності (СК)

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК11. Здатність використовувати теоретичні та практичні знання у сфері психологічної реабілітації та інклюзивного супроводу.

Навчальна дисципліна «Психологія і педагогіка вищої школи» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПРН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПРН12. Розробляти та впроваджувати програми психологічної реабілітації та організації інклюзивного супроводу різних груп клієнтів.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

знання:

- суспільні вимоги до формування особистості фахівця з вищою освітою;
- психологічна характеристика професії викладача вищої школи, його функції;
- особливості науково-педагогічної діяльності викладача, міжособистісні взаємини у системі вищої школи;
- психологічні основи діяльності студентів;
- психологічні умови навчальної успішності студентів;
- соціально-психологічні особливості студентського колективу

уміння:

- розкривати сутність та закономірності психічних явищ породжених умовами вузу;
- давати характеристику навчально-виховному процесу у вищій школі;

- застосовувати форми і методи, які забезпечують навчально-виховний процес;
- знаходити найбільш оптимальні умови навчальної успішності студентів;
- виявляти внутрішні та зовнішні детермінанти функціонування студентського колективу;
- враховувати внутрішній потенціал педагогічного колективу та прогнозувати її перспективи.

навички:

- аналізувати психологічні явища, породжені умовами вузу, закономірності цих явищ та їх функціонування в діяльності здобувачів, викладачів та керівників вузу;
- впливати на індивідуальні та соціально-психологічні явища з метою більш ефективного розв'язання задач вищої школи.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет, задачі і методи психології і педагогіки вищої освіти. Суспільні вимоги до формування особистості фахівця з вищою освітою.

Предмет, основні категорії, завдання психології та педагогіки вищої освіти. Зв'язок психології та педагогіки вищої освіти з іншими галузями психолого-педагогічних знань. Вища школа як педагогічна система. Методи та принципи психолого-педагогічних досліджень. Криза освіти. Основні напрями модернізації вищої освіти та науки у XXI столітті. Суспільні вимоги до формування особистості фахівця з вищою освітою. Застосування традиційних та інноваційних методів навчання у ЗВО (моделювання фрагментів занять). Застосування інноваційних технологій навчання і виховання у позааудиторній діяльності.

Тема 2. Психологічні особливості професії викладача вищої школи. Професіоналізм викладача вищої школи.

Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу. Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу. Етичні питання професії викладача вищої школи. Психологічні особливості професії викладача вищої школи. Психологія здоров'я професійної діяльності викладача вищої школи. Структура професіоналізму викладача вищої школи. Особливості професійної конфліктології. Дослідницькі вміння викладача вищої школи. Методи та методики психологічних досліджень, їх аналіз. Етика дослідника. Академічна доброчесність як основа проведення психолого-педагогічних досліджень. Особливості здійснення викладачем просвітницької діяльності в закладах вищої освіти. Професійна мотивація педагога.

Тема 3. Основні види діяльності викладача вищої школи. Психолого-педагогічні засади інклюзивного супроводу в закладах вищої освіти

Основні види професійної діяльності викладача вищої школи: навчальна, методична, організаційно-методична, науково-дослідницька, виховна. Психологічні передумови підвищення ефективності діяльності викладача вищого закладу освіти. Способи комунікативного впливу викладача та типологія його взаємовідносин зі студентами. Технології успіху професійної діяльності викладача вищої школи. Наука, технологія, економіка та освіта як компоненти цілісної системи інноваційної діяльності викладача вищої школи.

Поняття психолого-педагогічного супроводу здобувачів з особливими освітніми потребами. Визначення понять «інклюзія», «інтеграція», «порушення психофізичного розвитку», «особливі потреби». Основні принципи інклюзивної освіти. Переваги інклюзивної освіти для всіх учасників навчально-виховного процесу. Адаптація та модифікація інклюзивного освітнього середовища: просторово-предметного, психо-дидактичного та соціального компонентів. Сучасні технології

психолого-педагогічного супроводу здобувачів з особливими потребами в освітньому просторі. Поняття психологічної служби. Основні завдання психологічної служби системи освіти. Специфіка роботи психолога у закладах вищої освіти.

Тема 4. Психологічні основи діяльності студентів. Психологічна характеристика навчально-професійної діяльності студентів.

Студент як суб'єкт власної навчально-професійної діяльності. Роль мотивації в навчально-професійній діяльності. Пізнавальні процеси як механізми психічного відображення. Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів. Розвиток творчого потенціалу майбутніх фахівців. Психологічні передумови і показники успішності студентів у навчально-професійній діяльності. Причини неуспішності студентів і шляхи їх усунення. Складання проекту «Соціально-психологічний портрет сучасного студента». Науково-дослідна робота студентів, її організація.

Тема 5. Психологічні умови ефективності навчально-професійної діяльності студентів. Формування особистості фахівця.

Акмеологічні концепції професійного розвитку майбутнього фахівця. Формування продуктивної Я-концепції як акмеологічна умова розвитку професіонала. Педагогічна евристика у структурі особистісно зорієнтованого професійного розвитку. Навчання основам наукової творчості. Роль самовиховання в професійному зростанні здобувача освіти. Фахова компетентність як показник психологічної готовності студента до майбутньої професійної діяльності. Мотивація до навчання студентів. Шляхи підвищення мотивації студентів для покращення якості навчання.

Тема 6. Міжособистісні взаємини студентів.

Студентство як соціальна група. Культура, як інтегральний показник розвитку професіонала. Спілкування і його особливості у виші. Саморегуляція психічних станів – механізм особистісно-професійного самовдосконалення. Психологічна характеристика педагогічної взаємодії. Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів. Стратегії (моделі) вирішення конфліктних ситуацій у міжособистісних відносинах.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Предмет, задачі і методи психології і педагогіки вищої освіти. Суспільні вимоги до формування особистості фахівця з вищою освітою.	16	2	4	10	16	2	-	14
Тема 2. Психологічні особливості професії викладача вищої школи. Професіоналізм викладача вищої школи.	30	4	6	20	30	2	-	28
Тема 3. Основні види діяльності викладача вищої школи. Психолого-педагогічні засади інклюзивного супроводу в закладах вищої освіти	26	2	6	18	26	2	-	24

Тема 4. Психологічні основи діяльності студентів. Психологічна характеристика навчально-професійної діяльності студентів.	16	2	4	10	16	-	2	14
Тема 5. Психологічні умови ефективності навчально-професійної діяльності студентів. Формування особистості фахівця.	16	2	4	10	16	-	2	14
Тема 6. Міжособистісні взаємини студентів	16	2	4	10	16	-	2	14
	120	14	28	78	120	6	6	108
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЕКЗАМЕН								

5. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Предмет, задачі і методи педагогіки вищої освіти. Суспільні вимоги до формування особистості фахівця з вищою освітою. 1. Предмет, задачі і методи педагогіки вищої освіти 2. Психологічні проблеми реформування вищої освіти у ХХІ столітті. Гуманітаризація та демократизація як головні напрями реформування вищої освіти. 3. Вимоги до фахівця, зумовлені реформуванням вищої освіти України. 4. Психологічні особливості виховання і навчання у системі вищої освіти. 5. Психологічні показники ефективності фахової підготовки студентів. 6. Фахова компетентність – як підсумковий результат професійної підготовки студентів.	10	14
2	Тема 2. Психологічні особливості професії викладача вищої школи. Професіоналізм викладача вищої школи. 1. Гуманістично зорієнтована суб'єкт-суб'єктна модель навчального процесу у вищому навчальному закладі. Цілі діяльності викладача. 2. Особистість викладача вищої школи. Педагогічна спрямованість особистості викладача. 3. Структурна модель системи професійної підготовки викладача вищої школи. Етапи професійної підготовки та перепідготовки викладачів вищої школи. Стадії та етапи входження у професію викладача. 4. Педагогічний професіоналізм викладача: майстерність, культура, компетентність. Особливості самопрезентації викладача. Імідж викладача вищої школи. 5. Майстерність мовлення викладача. 6. Індивідуально-типологічні властивості особистості й діяльності викладача. Рівні діяльності викладача. Стили діяльності викладача. 7. Дослідницькі вміння викладача вищої школи. Методи та методики психологічних досліджень, їх аналіз. Академічна доброчесність як основа проведення психолого-педагогічних досліджень	20	28

3	Тема 3. Основні види діяльності викладача вищої школи. Психолого-педагогічні засади інклюзивного супроводу в закладах вищої освіти 1. Навчання і виховання як основні види діяльності викладача. Форми та види навчальної діяльності викладача. Напрями (шляхи) виховної роботи у вищому навчальному закладі. 2. Психологічні особливості проведення лекційних і практичних занять. Лекція – як традиційний вид навчання у ВНЗ. Практичні заняття, спецсемінари, лабораторні заняття, тренінги. 3. Психологічні основи використання інтерактивних методів навчання у ВНЗ. 4. Психологічні особливості діяльності викладача як науковця. 5. Творчість у викладацькій діяльності. 6. Особистість науковця. Типологія вчених. 7. Поняття психолого-педагогічного супроводу здобувачів з особливими освітніми потребами. 8. Особливості адаптації та модифікації інклюзивного освітнього середовища. 9. Поняття психологічної служби. Основні завдання психологічної служби системи освіти	18	24
4	Тема 4. Психологічні основи діяльності студентів. Психологічна характеристика навчально-професійної діяльності студентів. 1. Психологічна характеристика студентства як періоду пізньої юності або ранньої дорослості. Психолого-педагогічні умови розвитку пізнавальних процесів студентів. 2. Поняття навчально-професійної діяльності студентів. Самосвідомість – як ядро навчально-професійної діяльності студентів. 3. Структура навчально-професійної діяльності студентів. Основний зміст навчально-професійної діяльності. Система навчальних дій на розв’язання навчальної задачі. 4. Види самоконтролю у студентів. 5. Мотивація навчально-професійної діяльності. Розвиток професійних мотивів самоосвіти і самовиховання. 6. Психологічні особливості самостійної навчальної роботи студента. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів. Форми самостійної роботи студентів. Організація самостійної роботи студентів.	10	14
5	Тема 5. Психологічні умови ефективності навчально-професійної діяльності студентів. Психологічні основи формування особистості фахівця 1. Психологічні умови різних форм навчальної діяльності здобувачів. Організація навчальної діяльності студентів. Самоорганізація своєї роботи здобувачами. 2. Психогігієнічні особливості організації діяльності студентів. Чинники працездатності здобувачів. 3. Адаптація студентів молодших курсів до навчання у вищому навчальному закладі. 4. Психологічні основи та головні напрями формування особистості фахівця. Розвиток студентів і формування їх як майбутніх фахівців на різних освітньо-кваліфікаційних рівнях. 5. Розвинена «Я-концепція» як передумова самоактуалізації здобувача. 6. Формування у студентів системи професійного досвіду. Професійне самовиховання здобувачів.	10	14

	7. Мотивація до навчання студентів. Шляхи підвищення мотивації студентів для покращення якості навчання.		
6	Тема 6. Міжособистісні взаємини студентів 1. Соціально-психологічні особливості студентського колективу. Структура студентського колективу. Професійна спрямованість студентського колективу. 2. Взаємини між студентами та їх формування. Офіційні взаємини студентів. Міжособистісні взаємини. 3. Вплив студентської групи на особистість студента. 4. Психологічні особливості діяльності куратора академічної групи. Стосунки куратора з групою. Керівництво колективом на різних етапах його формування. Заходи щодо формування студентського колективу. 5. Соціально-психологічний клімат у студентській групі. Суспільний груповий настрій. Колективний настрій. Критерії соціально-психологічного клімату.	10	14
	ВСЬОГО	78	108

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота здобувачів вищої освіти щодо вивчення дисципліни «Психологія і педагогіка вищої школи» передбачає:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

ТЕМАТИКА ТА ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Предмет, задачі і методи психології і педагогіки вищої освіти. Суспільні вимоги до формування особистості фахівця з вищою освітою. 1. Підготувати реферативне повідомлення на тему: «Психологічні проблеми реформування вищої освіти у XXI столітті». 2. Укласти перелік основних проблем психології і педагогіки вищої освіти; проаналізувати шляхи та перспективи вирішення цих проблем. Зафіксувати результати у таблиці. 3. Підготувати у вигляді тез виступ перед студентами з приводу значення курсу психології і педагогіки вищої освіти. 4. Виділити особливості визначення основних понять психології і педагогіки вищої освіти 5. Підготувати презентацію на тему: «Фахова компетентність – як підсумковий результат професійної підготовки студентів».	10	14
2	Тема 2. Психологічні особливості професії викладача вищої школи. Професіоналізм викладача вищої школи.	20	28

	1. Укласти таблицю особливостей психологічних, фізіологічних і професійних вимог до спеціаліста з психології та його діяльності. 2. Проаналізувати проблему професійної підготовки викладача вищої школи та підготувати презентацію етапів професійної підготовки та перепідготовки викладачів вищої школи. 3. Підготувати реферативне повідомлення на тему «Педагогічний професіоналізм викладача: майстерність, культура, компетентність». 4. Підготувати есе на тему: «Ідеальна модель викладача психології». 5. Побудувати професіограму викладача психології.		
3	Тема 3. Основні види діяльності викладача вищої школи. Психолого-педагогічні засади інклюзивного супроводу в закладах вищої освіти 1. Побудувати формалізовану схему «Форми та види навчальної діяльності викладача». 2. Визначити напрями (шляхи) виховної роботи у вищому навчальному закладі. Результати зафіксувати у таблиці. 3. Підготувати презентацію на тему: «Лекція – як традиційний вид навчання у ЗВО». 4. Розробити структуру практичного заняття з теми; «Шляхи формування студентського колективу». 5. Укласти таблицю інтерактивних методів навчання у ЗВО та визначити психологічні основи їх використання. 6. Підготувати есе на тему: ✓ «Творчість у викладацькій діяльності». ✓ «Психолого-педагогічний супровід дітей із особливими освітніми потребами в закладах вищої освіти» ✓ «Сучасні технології психолого-педагогічного супроводу здобувачів з особливими потребами в освітньому просторі».	18	24
4	Тема 4. Психологічні основи діяльності студентів. Психологічна характеристика навчально-професійної діяльності студентів 1. Виділити основні моменти у розвитку психічних процесів студентів. Результати зафіксувати у таблиці. 2. Підготувати тези доповіді на тему: «Шляхи розвитку мислення у студентів». 3. Виділити особливості кожного з видів діяльності студента. Результати зафіксувати у таблиці: 4. Зобразити одну з форм діяльності студента у метафоричній формі. 5. Підготувати реферативне повідомлення на тему: «Мотивація навчально-професійної діяльності. Розвиток професійних мотивів самоосвіти і самовиховання». 6. Доведіть, що успішність навчальної діяльності значною мірою залежить від самоорганізації своєї роботи студентами.	10	14
5	Тема 5. Психологічні умови ефективності навчально-професійної діяльності студентів. Психологічні основи формування особистості фахівця. 1. Побудувати формалізовану схему організації навчальної діяльності студентів. 2. Підготувати реферативне повідомлення на тему:	10	14

	«Психогігієнічні особливості організації діяльності студентів». 3. Підготувати тези доповіді на тему: «Адаптація студентів молодших курсів до навчання у вищому навчальному закладі». 4. Визначити загальні тенденції становлення особистості студента як майбутнього фахівця в умовах навчання у вищому навчальному закладі. 5. Підготувати есе на тему «Професійна спрямованість особистості студента». 6. Підготувати презентацію на тему «Розвинена «Я-концепція» як передумова самоактуалізації студента».		
6	Тема 6. Міжособистісні взаємини студентів. 1. Підготувати презентацію на одну з тем: - Соціально-психологічні особливості студентського колективу. Структура студентського колективу. - Професійна спрямованість студентського колективу. - Вплив студентської групи на особистість студента. - Психологічні особливості діяльності куратора академічної групи. Стосунки куратора з групою. - Керівництво колективом на різних етапах його формування. Заходи щодо формування студентського колективу. - Соціально-психологічний клімат у студентській групі. Суспільний груповий настрій. Колективний настрій. Критерії соціально-психологічного клімату. 2. Підготувати есе на тему: «Взаємини між студентами та їх формування. Офіційні взаємини студентів. Міжособистісні взаємини».	10	14
	Всього	78	108

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення іспиту.	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, усне повідомлення, індивідуальне опитування; тестовий контроль знань, робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, іспит.
--	---

ПИТАННЯ ДЛЯ ІСПИТУ

1. Характеристика об'єкту, предмету психології і педагогіки вищої освіти.
2. Завдання та структура психології і педагогіки вищої освіти.
3. Методи психології і педагогіки вищої освіти.
4. Місце психології і педагогіки вищої освіти у системі наукових знань. Взаємозв'язок педагогіки і психології.
5. Психологічні проблеми реформування вищої освіти у XXI столітті.

6. Гуманітаризація та демократизація як головні напрями реформування вищої освіти.
7. Вимоги до фахівця, зумовлені реформуванням вищої освіти України.
8. Психологічні особливості виховання і навчання у системі вищої освіти.
9. Психологічні показники ефективності фахової підготовки студентів.
10. Фахова компетентність – як підсумковий результат професійної підготовки студентів.
11. Гуманістично зорієнтована суб'єкт-суб'єктна модель навчального процесу у вищому навчальному закладі.
12. Цілі діяльності викладача.
13. Особистість викладача вищої школи.
14. Педагогічна спрямованість особистості викладача.
15. Структурна модель системи професійної підготовки викладача вищої школи.
16. Етапи професійної підготовки та перепідготовки викладачів вищої школи.
17. Стадії та етапи входження у професію викладача.
18. Педагогічний професіоналізм викладача: майстерність, культура, компетентність.
19. Особливості самопрезентації викладача. Імідж викладача вищої школи.
20. Майстерність мовлення викладача.
21. Індивідуально-типологічні властивості особистості й діяльності викладача.
22. Рівні діяльності викладача. Стилi діяльності викладача.
23. Навчання і виховання як основні види діяльності викладача.
24. Форми та види навчальної діяльності викладача.
25. Напрями (шляхи) виховної роботи у вищому навчальному закладі.
26. Визначення понять «інклюзія», «інтеграція», «порушення психофізичного розвитку», «особливі потреби» та ін.
27. Основні принципи інклюзивної освіти.
28. Переваги інклюзивної освіти для всіх учасників навчально-виховного процесу.
29. Психолого-педагогічний супровід дітей із особливими освітніми потребами в закладах вищої освіти.
30. Сучасні технології психолого-педагогічного супроводу здобувачів з особливими потребами в освітньому просторі.
31. Психологічні особливості проведення лекційних і практичних занять.
32. Лекція – як традиційний вид навчання у ВНЗ.
33. Практичні заняття, спецсемінари, лабораторні заняття, тренінги.
34. Психологічні основи використання інтерактивних методів навчання у ВНЗ.
35. Психологічні особливості діяльності викладача як науковця.
36. Творчість у викладацькій діяльності. Особистість науковця. Типологія вчених.
37. Психологічна характеристика студентства як періоду пізньої юності або ранньої дорослості.
38. Психолого-педагогічні умови розвитку пізнавальних процесів студентів.
39. Поняття навчально-професійної діяльності студентів.
40. Самосвідомість – як ядро навчально-професійної діяльності студентів.
41. Спрямованість та компоненти навчально-професійної діяльності студента.
42. Структура навчально-професійної діяльності студентів.
43. Основний зміст навчально-професійної діяльності.
44. Система навчальних дій на розв'язання навчальної задачі.
45. Види самоконтролю у студентів.
46. Мотивація навчально-професійної діяльності.
47. Розвиток професійних мотивів самоосвіти і самовиховання.
48. Психологічні особливості самостійної навчальної роботи студента.
49. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів.
50. Форми самостійної роботи студентів. Організація самостійної роботи студентів.
51. Психологічні умови різних форм навчальної діяльності студентів.
52. Організація навчальної діяльності студентів.

53. Самоорганізація своєї роботи студентами.
54. Психогігієнічні особливості організації діяльності студентів.
55. Чинники працездатності студентів.
56. Адаптація студентів молодших курсів до навчання у вищому навчальному закладі.
57. Психологічні основи та головні напрями формування особистості фахівця.
58. Розвиток студентів і формування їх як майбутніх фахівців на різних освітньо-кваліфікаційних рівнях
59. Формування професійної спрямованості особистості студента.
60. Розвинена «Я-концепція» як передумова самоактуалізації студента.
61. Формування у студентів системи професійного досвіду. Професійне самовиховання студентів.
62. Засоби саморегуляції своєї діяльності і поведінки. Самовдосконалення особистості.
63. Соціально-психологічні особливості студентського колективу.
64. Структура студентського колективу. Професійна спрямованість студентського колективу.
65. Взаємини між студентами та їх формування. Офіційні взаємини студентів. Міжособистісні взаємини.
66. Вплив студентської групи на особистість студента.
67. Соціально-психологічні явища, що мають вплив на формування особистості майбутнього фахівця.
68. Психологічні особливості діяльності куратора академічної групи. Стосунки куратора з групою.
69. Керівництво студентським колективом на різних етапах його формування. Заходи щодо формування студентського колективу.
70. Соціально-психологічний клімат у студентській групі. Суспільний груповий настрій. Колективний настрій. Критерії соціально-психологічного клімату.

8. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для іспиту)

Рівень знань оцінюється:

- **«відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів.** Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- **«добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів.** Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- **«добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів.** Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;
- **«задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів.** Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);
- **«задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів.** Студент був присутній не на всіх

лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- **«незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів.** Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- **«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів.** Студент не володіє навчальним матеріалом.

ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗА РІЗНИМИ ШКАЛАМИ

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	FX	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Барановська Л. В. Педагогіка та психологія вищої школи: навч. посібн. К. :НАУ, 2015. 240 с.
2. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб.Дніпропетровськ, 2014. 416 с.
3. Педагогіка та психологія вищої школи : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, І. С. Сабатовська-Фролкіна, Н. В. Альохіна, Н. В. Шварп. Х. : НФаУ, 2019. 248 с.
4. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.
5. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / В.М. Кухаренко, С.М. Березенська, К.Л. Бугайчук, Н.Ю. Олійник, Т.О. Олійник, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко, А.Л. Столяревська; за ред. В.М. Кухаренка. Харків: «Міськдрук», НТУ «ХПІ», 2016. 284 с.
6. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи : навч.-метод. посіб. Переяслав Хмельницький (Київ.обл.) : Домбровська Я.М., 2018. 280 с.
- 7.Інновації у вищій освіті: вітчизняний і зарубіжний досвід: навч. посіб./ І. В. Артьомов, І. П. Студеняк, Й. Й. Головач, А. В. Гусь. Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2015. 360 с.
8. Резнікова О.А., Солодухова О.Г. Психологія вищої школи лекційний курс та інструктивно-методичні матеріали: навчально-методичний посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальності 053 «Психологія» Слов'янськ: ДВНЗ ДДПУ, 2017. 173 с.

Допоміжна:

1. Коваленко О. Правові основи та реалізація закону України "Про вищу освіту" у вітчизняних університетах. *Вища освіта України*. 2016. № 4. С. 21- 26.
2. Козлакова Г. Регіональний університет як науково-освітнє середовище для підготовки лідерів вищої школи. *Вища освіта України*. 2016. № 4. С. 64-69.
3. Нагаєв В.М. Університетська освіта: навчальний посібник. Х.: Смугаста типографія, 2015. 218 с.
4. Радул О. С. Історія вищої школи Європи (V ст. – середина XX ст.): монографія. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2011. 536 с.

5. Регейло І. Н. Базелюк Стенфордська вища школа освіти: підготовка нового покоління фахівців ступеня PhD. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2016. Вип. 3-4. С. 90-98. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2016_3-4_19
6. Резнікова О.А., Разумова О.Г. Особливості розвитку професійної Я-концепції сучасного вчителя. Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи. 36. Наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, 2021, № 3(56) Т.1. С.161-171.
7. Резнікова О.А Теоретико-методологічні проблеми психології: лекційний курс та інструктивно-методичні матеріали: навчальний посібник для студентів магістерського рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» / укладач: О.А. Резнікова. Слов'янськ: ДВНЗ ДДПУ, 2018. 175 с.
8. Розвиток творчого потенціалу майбутнього фахівця: монографія / Т.О.Дмитренко та ін. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2014. 424 с.
9. Романовська О. О., Романовська Ю. Ю., Романовський О. О. Досвід вищої освіти Сполучених Штатів Америки XX– XXI століття. Кн. Особливості вищої освіти США кінця XX – початку XXI століття: навч. посібник. Вінниця: Нова Книга, 2010. 266 с.
10. Сисоєва С.О. Кристопчук Т.Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика: навч. Посібник. Рівне, 2012. 352 с.
11. Сокурянська Л. Г. Реформування вітчизняної вищої школи в оцінках учасників освітнього процесу. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи.* 2016. Вип. 36. С. 108-113. : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhISD_2016_36_19
12. Чернілевський Д.В. Педагогіка вищої школи. Підручник. К. Вінниця: Глобус-Прес, 2010.
13. Шевченко С. В. Міхайленко Л. М., Добровольська Л. П., Каткова Т. А. Інноваційний науково-освітній простір вищої школи як умова інтелектуального розвитку студентів. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Психологія.* 2016. Т. 21, Вип. 4. С. 212-221.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_psi_2016_21_4_26

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека Міжнародного гуманітарного університету: офіційний сайт. URL: https://mgu.edu.ua/science_library
2. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>
3. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>